

Velikonoce I.

Autor: Irena Paulová, Mgr.

Použití: 2. ročník

Datum vypracování: 10. 3. 2013

Datum pilotáže: 21. 3. 2013

Metodika: Žáci si společně s učitelem prohlížejí prezentaci, učitel nebo zdatnější čtenáři čtou komentář. Doplnují o vlastní zkušenosti.

Anotace: Materiál se skládá ze dvou částí. Velikonoce I. a Velikonoce II. První část vysvětluje původ Velikonoc, jejich časové umístění v roce, dále následuje seznámení s pašijovým týdnem. Nechybí ani tradiční velikonoční pokrmy a zvyky. Druhou část tvoří pracovní materiál. Prověří znalosti dětí - doplňování názvů mláďat, zopakování dnů pašijového týdne, připomenou si velikonoční jídla, budou se moci naučit říkanku, vybarvit kraslici, doplnit křížovku.

Klíčová slova: Pašijový týden, mazanec, jidáše

VELIKONOCE

l.

Velikonoce jsou nejvýznamnějším svátkem křesťanů a váží se k ukřižování a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Svůj původ mají s největší pravděpodobností v pohanských oslavách jara.

Ať už se jedná o jakékoli pojetí Velikonoc, vždy jsou spojené s vítáním jara. Toto roční období se lidé snažili od pradávna přenést různými způsoby i do svých domovů, například v podobě obilí zasazeného v miskách a talířích.

Podle katolické tradice jsou **Velikonoce** vyvrcholením 40denního postního období. Jejich termín je pohyblivý.

Velikonoce připadají na první neděli po jarním úplňku po rovnodennosti. Mohou tedy proběhnout kdykoli mezi 22. březnem a 25. dubnem.

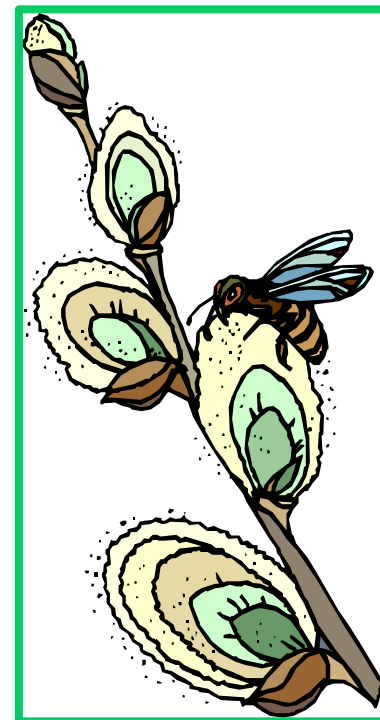
**Jednotlivé dny pašijového (svatého)
týdne mají svá pojmenování:**

Květná neděle – zahajuje Svatý týden, při bohoslužbách se světí ratolesti v upomínku slavného vjezdu Ježíše do Říma.

Na **Modré pondělí** bylo v minulosti zvykem neuklízet.

O **Žlutém úterý** se muselo výhradně uklízet.

Škaredá středa – též nazývaná Sazometná podle tradičního čištění komínů. V tento den se nikdo nemá mračit ani škaredit, aby se nemračil i o dalších středách v roce.

Zelený čtvrtek – tradice velí posnídat obřadní velikonoční pečivo z kynutého těsta zvané jidáše namazané medem.

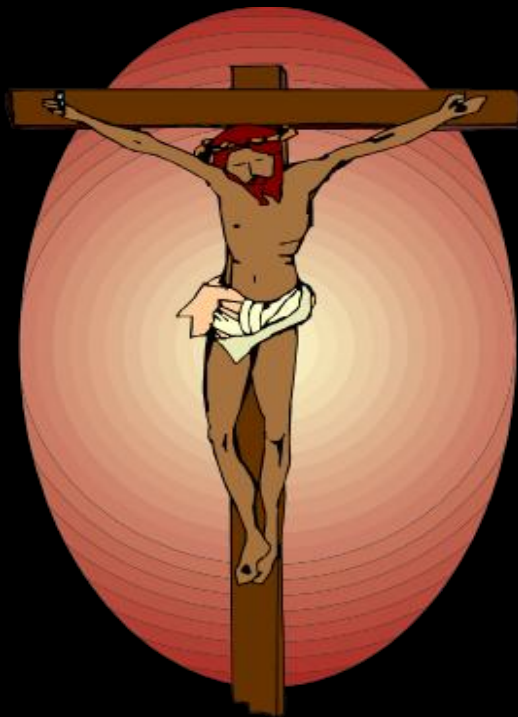
Zvony odlétají do Říma a jejich zvuk nahrazují řehtačky.

S připomínkou končícího půstu se mají jíst pouze zelené potraviny jako je hrách či polévky z jarních bylin.

Velký pátek – Ježíš byl ukřižován. Je to den věnovaný modlitbám, je zapovězeno pracovat, zejména s půdou, uctívá se symbol kříže. Lidové pověsti vypráví, že se v tento den otevírají poklady v zemi a skalách ukryté.

Bílá sobota – věřící rozjímají, po velkém smutku se blíží Velikonoční noc a s ní Kristovo vzkříšení. Vrcholí přípravy na Velikonoční neděli, pletou se pomlázky, děvčata barví vajíčka, dokončuje se úklid domácnosti, peče se beránek a mazance.

Boží Hod velikonoční – Kristus vstal z mrtvých v neděli za svítání. V mnoha rodinách se koná sváteční hostina .

Tradičními velikonočními pokrmy jsou jidáše, mazance, velikonoční beránci, skopové maso a nádivka.

Velikonoční pondělí, také Červené pondělí –
den veselých lidových oslav a hodování.

Chlapci a muži podle zvyků šlehají pomlázkou (hodovačkou, tatarem, šmerkustem, mrskačkou, žílou) dívky a ženy, aby neuschly. Přitom přednášejí velikonoční koledu.

Pomlázka

Pomlázka je svazek různého počtu vrbových proutků spletených tradičním způsobem a ozdobených barevnými pentlemi.

Dívky a ženy je mohou na oplátku polévat vodou (k tomuto účelu dříve v některých oblastech sloužil následující den, takzvané odplatné úterý, kdy děvč oplácela pomlázkou hochům). Dívky obvykle hochy obdarovávají zdobenými vejíčky.

Tak bohatou pomlázku!

Použité zdroje:

Snímek 3

Osení: s kraslicemi. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://hobby.blesk.cz/Snímek-clanek/hobby-dum-a-byt/193344/velikonocni-oseni-pravy-cas-ho-zasadit.html>

Snímek 4

Chlapci: v kroji. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%BDpo%C4%8Det_data_Velikonoc

Snímek 6

Jidáše: velikonoční pečivo. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.obrazky.cz/detail?q=wikipedie%20jid%C3%A1%C5%A1e&offset=1&limit=20&bURLPar=filter%3D1&resNum=1&ref=http%3A//www.obrazky.cz/%3Fq%3Dwikipedie%2520jid%25C3%25A1%25C5%25A1e&resID=QGWecQXdXzxF_0LEvOoJnaTXfrwLfui3ZVMXH6SYVfw&imgURL=http%3A//i.idnes.cz/12/033/cl6/WEI42041d_2012AC8CC4929DECBB1FDC1FDBA3938C9DDE.jpg%3Fv%3D6&pageURL=http%3A//ona.idnes.cz/ctenarsky-recept-jidase-pecivo-pokroucene-jak-jidasuv-charakter-pxo-/recepty.aspx%3Fc%3DA120323_110913_recepty_jid&imgX=630&imgY=461&imgSize=82

Snímek 8

Beránek: velikonoční. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA):

Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-10]. Dostupné z:

[http://www.obrazky.cz/detail?q=wikipedie%20Velikonoce%20ber%C3%A1nek&offset=19&limit=20&bUrlPar=filter%3D1&resNum=27&ref=http%3A//www.obrazky.cz/%3Fq%3Dwikipedie%2BVelikonoce%2Bber%25C3%25A1nek%26step%3D20%26filter%3D1%26s%3D%26size%3Dany%26sld%3DJH4QsV95wcH76xIVhiYk%26orientation%3D&resID=MD65gVb9KRUIcsO520EjH4-](http://www.obrazky.cz/detail?q=wikipedie%20Velikonoce%20ber%C3%A1nek&offset=19&limit=20&bUrlPar=filter%3D1&resNum=27&ref=http%3A//www.obrazky.cz/%3Fq%3Dwikipedie%2BVelikonoce%2Bber%25C3%25A1nek%26step%3D20%26filter%3D1%26s%3D%26size%3Dany%26sld%3DJH4QsV95wcH76xIVhiYk%26orientation%3D&resID=MD65gVb9KRUIcsO520EjH4-HQMfMacIXcp4_oYsC0NI&imgURL=http%3A//i.idnes.cz/11/042/sph/JOB3a7baf_profimedia_0004062571.jpg&pageURL=http%3A//ona.idnes.cz/velikonoce-v-kuchyni-s-redaktorkami-onadnes-cz-flo-/recepty.a)

[HQMfMacIXcp4_oYsC0NI&imgURL=http%3A//i.idnes.cz/11/042/sph/JOB3a7baf_profimedia_0004062571.jpg&pageURL=http%3A//ona.idnes.cz/velikonoce-v-kuchyni-s-redaktorkami-onadnes-cz-flo-/recepty.a](http://i.idnes.cz/11/042/sph/JOB3a7baf_profimedia_0004062571.jpg&pageURL=http%3A//ona.idnes.cz/velikonoce-v-kuchyni-s-redaktorkami-onadnes-cz-flo-/recepty.a)

Kraslice. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-10]. Dostupné z:

http://www.obrazky.cz/detail?q=%20wikipedie%20velikono%C4%8Dn%C3%AD%20kraslice&offset=271&limit=20&bUrlPar=filter%3D1&resNum=275&ref=http%3A//www.obrazky.cz/%3Fq%3D%2Bwikipedie%2Bvelikono%25C4%258Dn%25C3%25AD%2Bkraslice%26step%3D20%26filter%3D1%26s%3D%26size%3Dany%26sld%3DWrkj2VUNwiuiyJ2qYBUT%26orientation%3D%26from%3D253&resID=xSXdvr-jhwHmt6Fs6o473G1BDcIRNCF-IdIb33uh0aA&imgURL=http%3A//www.rucniprace.cz/souteze/velikonoce/martinkova_2m&pageURL=http%3A//www.rucniprace.cz/velikonocni-dekorace-3.p

Snímek 9

Mazanec: nakrojený. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Nakrajeny_mazanec

Prostřený stůl: velikonoční. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.obrazky.cz/detail?q=wikipedie%20Velikonoce%20prost%C5%99en%C3%BD%20st%C5%AFI&offset=1&limit=20&bUrlPar=filter%3D1&resNum=2&ref=http%3A//www.obrazky.cz/%3Fq%3Dwikipedie%2BVelikonoce%2Bprost%25C5%2599en%25C3%25BD%2Bst%25C5%25AFI%26step%3D20%26filter%3D1%26s%3D%26size%3Dany%26sId%3DJH4QsV95wZpq6M2ZivdT%26orientation%3D%26from%3D73&resID=Ruo3qdtgTFwooFd0cRGjdUd7r_BSD-DdqNNEV2-XEiY&imgURL=http%3A//www.coop.cz/magazin/1_2003/img/stul_prostreny.jpg&pageURL=http%3A//www.coop.cz/magazin/1_2003

Snímek 10

Pomlázka. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Poml%C3%A1zka>

Chlapci: na koledě. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.obrazky.cz/detail?q=wikipedie%20Velikonoce%20koledn%C3%ADci%20otev%C5%99en%C3%A1&offset=1&limit=20&bUrlPar=filter%3D1&resNum=8&ref=http%3A//search.seznam.cz/%3Fq%3Dwikipedie%2BVelikonoce%2Bkoledn%25C3%25ADci%2Botev%25C5%2599en%25C3%25A1%26count%3D10%26pld%3DuOwk-cEDCTAI4MIJAXM7%26from%3D1&resID=P_Z80w2gjr6lzcM00RHMdvx3scqTmDEYblreENVg2Ys&imgURL=http%3A//g.denik.cz/19/30/ftg-velikonoce-loket-05-20120410_denik-380.jpg&pageURL=http%3A//karlovarsky.denik.cz/zpravy_region/kolednici-si-veli

Snímek 12

Velikonoční zajíček: plyšák. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.obrazky.cz/detail?q=wikipedie%20velikonoce%20ko%C5%A1%C3%ADk%20vaj%C3%AD%C4%8Dek&offset=271&limit=20&bUrlPar=filter%3D1&resNum=286&ref=http%3A//www.obrazky.cz/%3Fq%3Dwikipedie%2Bvelikonoce%2Bko%25C5%25A1%25C3%25ADk%2Bvaj%25C3%25AD%25C4%258Dek%26step%3D20%26filter%3D1%26s%3D%26size%3Da ny%26sld%3DWrkj2VUNwZb7JJEEJISV%26orientation%3D%26from%3D253&resID=ZSV0XKj xurosrbYQKkYNxSe5rE3_i-_udqTCytV55eo&imgURL=http%3A//plysaci.na-webu.cz/zpravodaj/fotky/2004/velikonoce1_t.jpg&pageURL=http%3A//p

Pomlázka: na ošatce. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.obrazky.cz/detail?q=wikipedie%20velikonoce%20ko%C5%A1%C3%ADk%20vaj%C3%AD%C4%8Dek&offset=235&limit=20&bUrlPar=filter%3D1&resNum=252&ref=http%3A//www.obrazky.cz/%3Fq%3Dwikipedie%2Bvelikonoce%2Bko%25C5%25A1%25C3%25ADk%2Bvaj%25C3%25AD%25C4%258Dek%26step%3D20%26filter%3D1%26s%3D%26size%3Dany%26sld%3DWrkj2VUNwZb7JEEJISV%26orientation%3D%26from%3D217&resID=0alMsnchxsH25kRzU6yKpFok2BGGGrLaD95kUtlQ_B8&imgURL=http%3A//g.denik.cz/67/03/adamov-mrskut-velikonoce-2013-pomlazka-3_denik-1024.jpg&pag

Děti: na koledě. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.obrazky.cz/detail?q=%20wikipedie%20velikonoce%20d%C4%9Bti%20na%20kol ed%C4%9B&offset=1&limit=20&bUrlPar=filter%3D1&resNum=8&ref=http%3A//www.obraz ky.cz/%3Fq%3D%2Bwikipedie%2Bvelikonoce%2Bd%25C4%259Bti%2Bs%2Bhodova%25C4% 258Dkou%26step%3D20%26filter%3D1%26s%3D%26size%3Dany%26sld%3DWrkj2VUNOw1 M2A255DoX%26orientation%3D&resID=v3gUr9DojcTOg_xhW1npFyOkp3K0tZlJvcY3icqUvq Q&imgURL=http%3A//mm.denik.cz/23/7f/krkonose_velikonoce_trutnov_20084_denik_cla nek_solo.jpg&pageURL=http%3A//krkonosky.deni

kliparty - Obrázky galerie programu MS POWER POINT